

Харківський національний університет
імені В. Н. Карозіна

МАТЕРІАЛИ XXXIII-ї МІЖНАРОДНОЇ КРАЄЗНАВЧОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

присвяченої 100-річчю з дня народження Героя України
академіка П. Т. Тронька (1915–2011)

ІСТОРІЯ ПОВСЯКДЕННОСТІ У ЛОКАЛЬНОМУ ВИМІРІ

11 грудня 2015 р.

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Історичний факультет

Студентське наукове товариство

Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька

Харківський національний медичний університет

Центр медичного краєзнавства

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

Матеріали

XXXIII-ї Міжнародної краєзнавчої конференції молодих вчених,

присвяченої 100-річчю з дня народження

Героя України, академіка П. Т. Тронька (1915–2011)

ІСТОРІЯ ПОВСЯКДЕННОСТІ У ЛОКАЛЬНОМУ ВИМІРІ

Харків — 2016

УДК 908:94 (477) (063)
ББК 63.3 (4укр) я 431
М34

*Затверджено до друку науково-методичною радою
Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька ХНУ імені В. Н. Каразіна
(протокол № 1 від 14 січня 2015 року)*

Публікується у авторській редакції.

Матеріали XXXIII-ї Міжнародної краєзнавчої конференції молодих вчених, присвяченої 100-річчю з дня народження Героя України, академіка П. Т. Тронька (1915–2011). — Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. — 160 с.

Матеріали традиційної XXXIII-ї Міжнародної краєзнавчої конференції молодих вчених включають тези доповідей і повідомлень з проблем історії повсякденності. Збірник розрахований на всіх тих, хто цікавиться проблемами краєзнавства та такого сучасного напрямку в науці, як історія повсякденності.

Материалы XXXIII-й Международной краеведческой конференции молодых ученых, посвященной 100-летию со дня рождения Героя Украины, академика П. Т. Тронько (1915–2011). — Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2016. — 160 с.

Материалы традиционной XXXIII-й Международной краеведческой конференции молодых ученых включают тезисы докладов и сообщений по проблемам истории повседневности. Сборник рассчитан на всех тех, кто интересуется проблемами краеведения и такого современного направления в науке как история повседневности.

УДК 908:94 (477) (063)
ББК 63.3 (4укр) я 431

М34

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2016
© Центр краєзнавства імені академіка
П. Т. Тронька, 2016
© автори, 2016

и указательными досками г. Харькова с точки зрения корректности их формы и содержания.

Исходя из поставленной цели, решались следующие задачи:

- составить источниковую базу исследования;
- проанализировать полученный материал с точки зрения его оформления и подачи;
- сделать выводы и обобщения, на основе которых предложить меры по уменьшению числа некачественных мемориальных и указательных досок.

Хронологические рамки доклада охватывают вторую половину XX — начало XXI ст. ст., а географические рамки территорию города Харькова в современных границах.

Мы можем сделать вывод о том, что с увеличением интереса к прошлому, памятникам истории и культуры возрастает число туристов, экскурсий и вообще путешествующих людей. Их запросам отвечают музеи и мемориалы, памятники, и памятные доски. Однако с увеличением таких объектов музеефикации наших городов и сел, возрастает число и ошибок связанных с их установкой (в посвяtitельных надписях и др.). Мы попытались проанализировать неточности на мемориальных досках Харькова и предложить группировку наиболее типичных из них.

Уварова Олена
ОНМУ (доцент)

Прохання як джерело для висвітлення повсякденного життя грецьких біженців, які опинилися в Одесі в результаті Грецької війни за незалежність 1821–1829 рр.

У 1820-х рр. у складі одеської грецької громади відбулися зміни, пов'язані з початком у 1821 р. національно-визвольної війни грецького народу від османського панування. Сотні греків, переважно з Константинополя, рятуючись від переслідувань, опинилися в Одесі. Усім вимушеним емігрантам надавалася необхідна матеріальна допомога, для чого восени 1821 р. була створена Одеська грецька допоміжна комісія. Прохання, датовані

1829–1831 рр. на адресу комісії, є цінним джерелом для реконструкції повсякдення цих біженців. Це одночасно торкається декількох актуальних для дослідження тем — міграційних процесів на Півдні України, заступницької політики Російської імперії відносно християнських підданих Османської імперії, місцевої краєзнавчої тематики, благодійності, історії етнічних груп України. Рівень конкретних особистостей — ставлення до влади, психологізація щодення, сприйняття побутових проблем тощо — персоналізує ці загальні процеси. Прохання писалися російською мовою канцеляристами, прохачі ж підписувалися грецькою. Враховуючи певну частку суб'єктивності прохань як джерел, слід наголосити, що ці матеріали за походженням належать самим фігурантам і подають історію з «перших рук». Інформуючи про свої потреби, вони описували свою складну життєву ситуацію, повідомляли родинну історію, починаючи із жахів на батьківщині. Основною метою прохачів було отримання грошової допомоги для переїзду в Грецію та на прожиття, поки не покинули Одесу.

Тривала Грецька революція і російсько-турецька війна 1828–1829 рр. принесли Греції автономію, а у 1830 р. і довгоочікувану незалежність. Ще в перші роки визвольної війни багато біженців поверталось до Греції. Інші почали збиратися до дому у 1828–1830 рр., особливо, коли було повідомлено про закриття комісії і припинення надання грошової допомоги по закінченню 1830 р. Збираючись на батьківщину, біженці стикнулися з наявністю несплачених боргів, які назбиралися через необхідність винаймати квартиру, холодну зиму, подорожання продуктів та епідемію чуми в Одесі влітку 1829 р. Тому змушені були клопотати перед комісією з проханням надати гроші. Родини прохачів були, як правило, багатодітні і навіть отримавши гроші, знов зверталися, бо витрачали їх на їжу та ліки. Біженці, що належали до вищого духовництва та шляхетних родів, отримували на багато більше, але і у своїх проханнях вони повідомляли про складні обставини життя.

У проханнях усіляко підкреслювалося скрутне становище знедолених. Так, один грецький біженець з Константинополя писав, що втратив там усе майно, що він і дружина його хворіють,

а у родині ще шість душ, що «я і родина моя нагі, боси, холодни». Деякі греки намагалися забезпечити собі життя своєю працею, але не завжди вдало і знов зверталися до комісії. Значна частина описаних у проханнях потреб повністю чи частково задовольнялася комісією.

Отже, на підставі прохань, що зберігаються серед архівних документів, пов'язаних з діяльністю Одеської грецької допоміжної комісії, стало можливим частково відтворити повсякденність грецьких біженців, змушених покинути домівки у пошуках порятунку.

Чиренко Маргарита
НТУУ «КПІ» (студентка)

Повсякденність у творах Т. Яблонської

Постановка наукової проблеми. Якщо подивитися на автопортрет художниці, можна побачити глибокий, пильний погляд людини, яка живе змістовним життям і допитливо вдивляється в навколишній світ. Така є Тетяна Яблонська — один з найталановитіших наших живописців. Але чомусь про її творчість так рідко згадують у сучасному мистецтві.

Новизною теми є те, що, розглядаються нові образи повсякденності, які талановита художниця створювала протягом життя.

Актуальність теми: її розкриття розширить уявлення про історію повсякденності в творах мистецтва.

Мета роботи: визначити, наскільки тісно пов'язане життя художниці Тетяни Яблонської з її творчістю, і як це впливає на висвітлення повсякденності в мистецьких роботах.

Джерельно-історіографічною базою є твори (ескізи, зарисовки, закінчені роботи) Т. Яблонської, книга Л. В. Владича «Яблонська Т. Н.» (К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури, 1958) та стаття на сайті «Православ'є в Україні» (http://arhiv.orthodoxy.org.ua/uk/tsey_den_v_istorii/2006/06/16/2468.html).